

AKUTNA OKVARA LEDVIC

www.worldkidneyday.org

Kaj je akutna okvara ledvic?

Akutna okvara ledvic pomeni nenadno poslabšanje delovanja ledvic. Do tega pride zelo hitro, lahko že v nekaj urah ali dneh.

Kaj privede do akutne okvare ledvic?

Vzroki za nenadno okvaro ledvic so različni. V osnovi jih razdelimo na tri skupine.

Prva skupina so predledvični vzroki, ki nastanejo zaradi motene prekrvitve ledvic. Med najpomembnejšimi vzroki za to so izsušitev zaradi znojenja ob vročini, huda driska ali bruhanje, nenadna izguba večje količine krvi, popuščanje srca, poslabšanje ciroze jeter ali izrazito znižanje krvnega tlaka ob okužbi, ki privede do šokovnega stanja.

Druga skupina so vzroki, ki okvarijo ledvično tkivo. Povzročijo jo razna zdravila, kot so protibolečinska zdravila iz skupine nesteroidnih antirevmatikov, nekateri antibiotiki, kontrastna sredstva za prikaz ožilja, bakterijske in virusne okužbe ledvic. Redek vzrok so lahko vnetja ledvic zaradi motnje v delovanju imunskega sistema, kot so glomerulonefritis (vnetja ledvičnih teles) in vaskulitisi (vnetje drobnih žil v ledvicah).

Tretja skupina so poledvični vzroki, ki nastanejo zaradi povečane prostate pri moških, motenega odtoka seča iz ledvic, kar se lahko zgodi zaradi ledvičnega kamna ali dela odlučenega tkiva ledvice, ki zamaši sečevod.

Kdo je bolj nagnjen k akutni okvari ledvic?

To so predvsem starejši ljudje, ker nimajo več ledvične rezerve, ljudje, ki že imajo kronično ledvično bolezen, bolniki s srčnim popuščanjem, jetrno cirozo in tisti s sladkorno boleznijo.

Kakšni so simptomi akutne ledvične okvare?

Okvara ledvic se lahko pokaže z zmanjšano količino izločenega seča. Običajno so v ospredju simptomi bolezni, ki privedejo do akutne ledvične okvare. Tako je pri izsušitvi bolnik žejen, ima nizek krvni tlak in hiter srčni utrip, počuti se slabo in je telesno šibek. Pri okužbi ledvic se pojavijo zvišana telesna temperatura, tope bolečine v ledvenem področju, voda peče in je neprijetnega vonja. Pri sečnih kamnih je voda lahko tudi krvava. Nenadna enostranska zapora odtoka seča v sečevodu povzroči hude krčevite bolečine v poteku sečevoda na levi

ali desni strani trebuha. Če seč zastaja v sečnem mehurju, se ta razširi in se lahko tiplje v predelu nad sramno kostjo. Pri imunološkem vnetju ledvic se lahko voda peni zaradi prisotnosti beljakovin, pojavljajo se otekline, zviša se lahko tudi krvni tlak.

Kako ugotovimo akutno ledvično okvaro?

Zdravnik potrdi ledvično okvaro z določitvijo nivoja kreatinina v serumu in pregledom vzorca seča. Kreatinin je snov, ki se izloča iz telesa skozi ledvice. Če ledvice ne delujejo več normalno, se nivo kreatinina v krvi poveča. Za podrobnejšo opredelitev vzroka akutne ledvične okvare je potreben tudi pregled seča in ultrazvočna preiskava sečil.

Kakšen je potek akutne ledvične okvare?

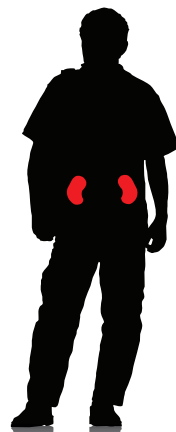
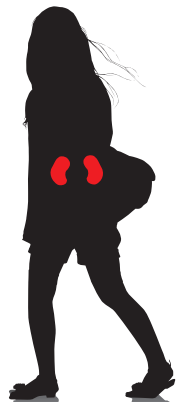
Potek je zelo odvisen od bolezni, ki je do nje pripeljala. Če motena prekrvitev ledvic traja kratek čas, se delovanje ledvic hitro popravi, če pa traja več dni, se ledvice okvarijo tako močno, da je včasih potrebno prehodno zdravljenje z dializo.

Akutna okvara ledvic zaradi zdravil se običajno dobro popravi, je pa tudi pri tej obliki včasih potrebno prehodno nadomestiti delovanje ledvic z dializo. Pri redkih vzrokih, kot so glomerulonefritis in vaskulitisi je izhod zdravljenja težko napovedati, in lahko ostanejo posledice vnetja, ki se kažejo kot kronična ledvična okvara.

Potek pri zapori odtoka seča je dober, če zaporo hitro odstranimo, če pa traja zapora odtoka seča dlje časa, lahko privede tudi do nepovratne kronične okvare ledvic.

Ali lahko kakšna zdravila poslabšajo že nastalo akutno ledvično okvaro?

Lahko. Takšna zdravila so zaviralci encima angiotenzinske konvertaze (ACE) ali blokatorji angiotenzinskih receptorjev. Običajno se jih predpisuje za zdravljenje zvečanega krvnega tlaka, pri srčnem popuščanju in za preprečevanje napredovanja kronične ledvične bolezni. Ta zdravila lahko v primeru izsušitve zaradi bruhanja, driske ali močnega znojenja poslabšajo ledvični pretok in jih zato v tistem času odsvetujejo. Enako velja za diuretike in za protibolečinska zdravila iz skupine nesteroidnih antirevmatikov.

Kako akutno okvaro ledvic zdravimo?

Zdravljenje je odvisno od vzroka. Najprej ukinemo vsa zdravila, ki bi lahko bila škodljiva za ledvice. Pri izsušitvi ali krvavitvi nadomeščamo tekočino oz. damo transfuzijo krvi, pri septičnih stanjih zaradi okužbe je potrebno zdravljenje z antibiotiki in zvišanje krvnega tlaka z zdravili. Pri zapori sečil je potrebna čimprejšnja odstranitev ledvičnega kamna iz sečil ali vstavev urinskega katetra, če je vzrok povečana prostata. Pri imunoloških vnetjih ledvičnih telesc ali žil je potrebno zdravljenje s protivnetnimi zdravili. Če je poslabšanje delovanja ledvic zelo hudo, je včasih potrebno prehodno nadomestiti delovanje ledvic z dializo.

Ali akutna ledvična okvara pusti kakšne posledice?

To je odvisno od vrste bolezni, ki jo je povzročila. Znano je, da akutna poškodba ledvic pomeni večje tveganje za nastanek kronične ledvične bolezni.

Kako akutno okvaro ledvic lahko preprečimo?

Vseh oblik akutne okvare ledvic ne moremo preprečiti, nekatere pa lahko. V primeru driske ali visoke vročine mora bolnik piti veliko tekočine, da ne pride do izsušitve. Izsušenost je potrebno dovolj zgodaj zdraviti z infuzijo. Protibolečinska zdravila iz skupine nesteroidnih antirevmatikov so za ledvice še posebej škodljiva, če je človek izsušen, če ima popuščanje srca, napredovalo jetrno bolezen ali že znano kronično ledvično bolezen.

World Kidney Day - Svetovni dan ledvic je iniciativa mednarodnih organizacij nefrologov in ledvičnih bolnikov (International Society of Nephrology in International Federation of Kidney Foundations). Več informacij o Svetovnem dnevu ledvic najdete na spletnem naslovu: www.worldkidneyday.org. Več informacij najdete na spletni strani Zveze društev ledvičnih bolnikov Slovenije na spletnem naslovu: www.zveza-dlbs.si in na spletni strani Slovenskega nefrološkega društva www.nephro-slovenia.si.